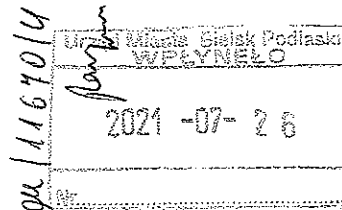

PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3
NK-III.431.1.8.2021.AJ

Białystok, 26 lipca 2021 r.

Pan
Jarosław BOROWSKI
Burmistrz Miasta Bielsk Podlaski
ul. Kopernika 1
17-100 Bielsk Podlaski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 w zw. z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oraz art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.) w dniach 11, 15, 17 i 21 czerwca 2021 roku pracownik Wydziału Nadzoru i Kontroli Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego:

Andrzej Jankowski, starszy inspektor wojewódzki - upoważnienie do przeprowadzenia kontroli Nr 52/2021 znak: NK-III.431.1.8.2021.AJ z dnia 5 maja 2021 roku wydane z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Nadzoru i Kontroli przeprowadził kontrolę w Mieście Bielsk Podlaski, tj. w Urzędzie Miasta (ul. Kopernika 1, 17-100 Bielsk Podlaski) i Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim (17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kazimierzowska 18/3).

Przedmiot kontroli i okres objęty kontrolą:

Prawidłowość wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa na finansowanie zadań zleconych i dofinansowanie zadań własnych gmin z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny oraz wykonania dochodów budżetu państwa w 2020 roku.

Ze względu na bezprzedmiotowość nie kontrolowano następujących rozdziałów, w których Miastu Bielsk Podlaski nie udzielono dotacji z budżetu państwa:

- 85219 § 2010 Wypłacanie wynagrodzeń za sprawowanie opieki,
- 85278 § 2010 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.

Pozytywnie oceniono wykorzystanie i rozliczenie dotacji we wszystkich (oprócz jednego) rozdziałach objętych kontrolą oraz realizację dochodów budżetu państwa przy wykonywaniu zadań zleconych.

Stwierdzono, że w ramach programu dożywiania (rozdział 85230 § 2030) sfinansowano pomoc (w postaci posiłków) na kwotę 2.590,15 zł udzieloną trzem osobom przekraczającym 150 % kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, co skutkowało bezpodstawnym pobraniem z dotacji kwoty 2.072,12 zł. W decyzjach przyznających usługi opiekuńcze w ramach programu „Opieka 75+” nie ustalono okresu ich realizacji.

W okresie objętym kontrolą osoby z zaburzeniami psychicznymi wspierał Środowiskowy Dom Samopomocy w Bielsku Podlaskim, natomiast pozostałe zadania dotyczące przedmiotu kontroli realizował Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim (zwany dalej „MOPS” lub „Ośrodkiem”).

W rozdziale 85203 § 2010 Wojewoda Podlaski przyznał Miastu Bielsk Podlaski dotację w kwocie 637.937 zł (plan) na remont łazienki (16.500 zł z rezerwy celowej budżetu państwa) i pokrycie bieżących kosztów prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy w Bielsku Podlaskim (621.437 zł) będącego ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zwanego dalej ŚDS lub Domem). Do końca 2020 roku uruchomiono z dotacji środki w wysokości 627.421,50 zł, które wykorzystano w całości.

Zgodnie z art. 51c ust. 2 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.) kwota przekazanej i wykorzystanej na utrzymanie Domu dotacji (610.921,50 zł) była **iloczynem** liczby podopiecznych (łącznie 28) dotowanych w każdym miesiącu 2020 roku i miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji na jednego uczestnika (1.752,50 zł ustalone przez Wojewodę Podlaskiego na podstawie art. 51c ust. 3 powyższej ustawy) **powiększonym** dodatkowo o 30 % (525,75 zł miesięcznie) na każdą osobę z niepełnosprawnością sprzężoną lub spektrum autyzmu, których było 6 przez cały rok. Każdy uczestnik, na którego Miasto otrzymywało w 2020 roku dodatkową dotację, posiadał orzeczenie wskazujące istnienie przesłanek określonych we wspomnianym wyżej art. 51c ust. 5 ustawy.

W Domu prowadzono, stosownie do § 24 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 249), ewidencję obecności uczestników, z której wynika kto i kiedy był obecny (uczestnicy potwierdzali swoją obecność własnoręcznym podpisem, a w przypadku braku takiej możliwości obecność potwierdzał upoważniony pracownik Domu). Na podstawie list obecności uczestników ustalono, że przez 3 miesiące z usług ŚDS korzystało 28 osób, a w pozostałym okresie - 27 (statutowa liczba miejsc to 30). Skontrolowano akta 10 wybranych losowo podopiecznych korzystających z usług Domu w maju i stwierdzono, że okresy finansowania ich pobytu w Domu były zgodne z okresami podanymi w

decyzjach (w każdym przypadku był to pełny rok kalendarzowy). W związku z epidemią Wojewoda Podlaski zawiesił działalność ŚDS w okresach od 12 marca do 24 maja i od 26 października do 30 listopada 2020 roku, co zostało odzwierciedlone w listach obecności. Dyrektor Domu wyjaśniła, że w okresie zawieszenia „praca w placówce odbywała się rotacyjnie dla pracowników, natomiast na rzecz uczestników prowadzona była praca zdalna w zakresie niektórych zajęć terapeutycznych, stałego kontaktu telefonicznego oraz monitorowania bieżącej sytuacji bytowo-zdrowotnej uczestników ŚDS i ich rodzin. Pod koniec maja z obawy przed zarażeniem zgłosiło się do ŚDS tylko 8 osób, a pozostałe były w stałym kontakcie z placówką i nadal korzystały ze zdalnej opieki, w tym z telefonicznych konsultacji”.

Prawidłowość wykorzystania dotacji sprawdzono na podstawie 5 dowodów księgowych (jedna lista płac i 4 faktury) opłaconych w maju – były to 5 najwyższe kwotowo wydatki zaewidencjonowane w maju w pięciu różnych paragrafach. Stwierdzono, że wszystkie przeanalizowane wydatki zostały prawidłowo zaklasyfikowane i dotyczyły prowadzenia Domu (były celowe i zasadne). Ponadto ustalono, że objęte kontrolą dowody księgowe sprawdzone były pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez osoby uprawnione. Powyższe ustalenia wskazują, że dotacja przekazana na realizację omawianego zadania została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i w prawidłowej wysokości (nie przekroczono ani należnej, ani planowanej kwoty dotacji).

(akta kontroli str. 16, 29-74, 221, 223-224, 227-228)

W 2020 roku na dofinansowanie utrzymania MOPS (rozdział 85219 § 2030) Miasto Bielsk Podlaski otrzymało całą zaplanowaną dotację w wysokości 342.000 zł (w tym 37.000 zł przyznane decyzją Wojewody Podlaskiego na wypłatę dodatku do wynagrodzenia pracowników socjalnych), którą wykorzystano w całości. Na utrzymanie Ośrodka wydano łącznie 2.344.036,31 zł, w tym 342.000 zł dotacji i 2.002.036,31 zł środków własnych. Dotacja stanowiła 14,59 % wszystkich kosztów utrzymania MOPS, nie przekroczyła więc progu 80 % określonego w art. 128 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

W 2020 roku dodatek do wynagrodzenia otrzymywało w sumie czternastu pracowników socjalnych. Na podstawie przedłożonych dokumentów i udzielonych wyjaśnień ustalono, że wszystkim dodatek ten przyznano w pełnej wysokości (250 zł miesięcznie), zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, ponieważ pracownicy socjalni byli zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy, a do ich podstawowych obowiązków należało świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą Ośrodka.

Wykorzystanie dotacji przyznanej na wypłatę dodatku do wynagrodzenia sprawdzono na podstawie wszystkich miesięcznych list płac obejmujących pracowników socjalnych otrzymujących dodatek. Stwierdzono, że w 2020 roku wypłacono dodatki na łączną kwotę 37.608,35 zł, z tego 37.000 zł sfinansowano z dotacji, a 608,35 zł pokryto ze środków własnych. Badane listy płac sprawdzone były pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez

uprawnione osoby. Wydatki poniesione na wypłatę dodatku zostały zaklasyfikowane prawidłowo (do § 4010). Powyższe ustalenia wskazują, że dotacja przekazana na wypłatę dodatku została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i w prawidłowej wysokości (nie przekroczono ani należnej, ani planowanej kwoty dotacji).

(akta kontroli str. 17, 75-83, 228-229)

W 2020 roku na finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (rozdział 85228 § 2010) Miasto Bielsk Podlaski otrzymało dotację w zaplanowanej kwocie 217.665 zł, z czego wykorzystano 210.735 zł. W tym okresie ze specjalistycznych usług opiekuńczych korzystało 15 osób, które stosownie do dochodu przypadającego na osobę w rodzinie były zwolnione z odpłatności lub ponosiły opłaty w wysokości ustalonej przez MOPS. Skontrolowano akta dziesięciu wybranych losowo podopiecznych i stwierdzono, że prawo do tych świadczeń przyznano decyzjami określającymi zakres i miejsce świadczenia usług, liczbę godzin przyznanych usług, godzinową stawkę opłaty, procentowy wskaźnik odpłatności wynikający z tabeli zamieszczonej w § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.) oraz sposób i termin uiszczania opłat. W decyzjach tych wskazano datę początkową okresu, na który przyznano usługi (dzień rozpoczęcia świadczenia usług), nie określono natomiast daty końcowej (użyto słowa „bezterminowo”), podczas gdy art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że *„Ośrodek pomocy społecznej... przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia”*.

Dyrektor Ośrodka stwierdził, że art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej nie ma zastosowania do specjalistycznych usług opiekuńczych, które są odrębną kategorią pomocy społecznej, co wynika z art. 36 pkt 2l) i 2m) ww. ustawy. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że *„usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczone na rzecz osób ze schorzeniami mającymi charakter stały, takimi, które są w swej istocie nieodwracalne (m.in. autyzm, zespół Downa, upośledzenie umysłowe w stopniu głębokim). Osoby te, a są to dzieci i młodzież na stałe i do końca życia wymagają i będą wymagać leczenia, terapii i wspierania w codziennych czynnościach mających poprawić ich funkcjonowanie w życiu. Te okoliczności – zawsze i każdorazowo poddane indywidualnej analizie w odniesieniu do każdego świadczeniobiorcy – przesądzają o zasadności przyznania tego świadczenia na czas nieoznaczony. Nie mniej jednak co 6 miesięcy jest przeprowadzana aktualizacja wywiadu środowiskowego w celu sprawdzenia, czy osoba w dalszym ciągu kwalifikuje się do przyznanej pomocy, a co roku jest wymagana aktualizacja dokumentacji lekarskiej (wytyczne Wojewody w tym zakresie)”*.

Cena jednej godziny usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, obowiązująca w 2020 roku (45 zł), wynikała, stosownie do § 4 ust. 4 rozporządzenia, z umów zawartych przez MOPS z podmiotami, którym zlecono realizację zadania. Przed zawarciem umów zarządzeniem z 10 grudnia 2019 roku Dyrektor Ośrodka ustalił cenę jednej godziny omawianych usług na kwotę 45 zł.

W 2020 roku nie było przypadku częściowego lub całkowitego zwolnienia z ponoszenia odpłatności. Opłaty uiszczone przez podopiecznych za usługi udzielone w maju stanowiły (zgodnie z § 4 ust. 5 wspomnianego rozporządzenia) iloczyn ceny za 1 godzinę usług, liczby godzin usług zrealizowanych w maju oraz zapisanego w decyzji procentowego wskaźnika odpłatności. 4 osoby objęte niniejszą kontrolą nie uiszczyły opłaty, ponieważ dochód przypadający na osobę w ich rodzinie nie przekroczył kryterium określonego w § 4 ust. 2 rozporządzenia. Zrealizowane w maju usługi udokumentowano kartami pracy podpisanymi przez specjalistów wykonujących usługi i adresatów decyzji (rodziców dzieci korzystających z usług).

Ewidencja księgowa wskazuje, że w 2020 roku całą pobraną dotację wykorzystano na sfinansowanie wynagrodzeń wypłaconych zewnętrznym osobom lub podmiotom świadczącym specjalistyczne usługi opiekuńcze na zlecenie (210.735 zł zakwalifikowane do § 4170). W 2020 roku na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi zrealizowano 4.683 godziny specjalistycznych usług, a pobrana kwota dotacji była iloczynem liczby godzin wykonanych usług i ceny jednej godziny tych usług obowiązującej w 2020 roku (45 zł).

Wykorzystanie dotacji skontrolowano na przykładzie wszystkich wydatków dokonanych w maju na opłacenie jednej faktury (na kwotę 900 zł) i dwóch rachunków (na łączną kwotę 1.035 zł) wystawionych przez zleceniobiorców za usługi wykonane w kwietniu zgodnie z zawartymi umowami oraz dowodów (przelewów i wyciągów bankowych) dotyczących uiszczenia składki zdrowotnej za maj i podatku dochodowego od wynagrodzeń wypłaconych w kwietniu. Stwierdzono też, że analizowane dokumenty obciążeniowe (faktura i 2 rachunki) były sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzona do wypłaty przez osoby uprawnione. Dokonane w maju wydatki były celowe i prawidłowo zaklasyfikowane. Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 6.930 zł zwrócono do budżetu państwa 13 stycznia 2021 roku, czyli przed upływem terminu określonego w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Na podstawie powyższych ustaleń należy uznać, że środki z dotacji wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem i w prawidłowej wysokości.

(akta kontroli str. 18, 27, 84-99, 221, 224, 229)

Celem dofinansowania Programu „Opieka 75+” na rok 2020, realizowanego jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, Wojewoda Podlaski dnia 8 maja 2020 roku zawarł z Miastem Bielsk Podlaski umowę Nr 4/2020, w której wysokość przyznanej dotacji określono na 102.848 zł, a wysokość środków własnych Miasta na tę samą kwotę, nie mniej niż 50 % kosztów realizacji zadania. W § 1 ust. 1 umowy określono, że dotacja przeznaczona jest *„na organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób w wieku 75 lat i więcej, spełniających warunki w 2020 r. do udzielenia pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej”*. Do 31 grudnia uruchomiono całą przyznaną dotację (102.848 zł), z czego wykorzystano 71.921 zł, natomiast ze środków własnych wydatkowano również 71.921 zł, dzięki czemu procentowy udział wydatków dokonanych z dotacji (50 %) i środków własnych (50 %) był zgodny z zawartą umową. Stosownie do §

4 umowy prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonanych z tych środków na realizację zadania.

Jak wymagał program (w punkcie 4 części V zatytułowanej „Zakres podmiotowy i przedmiotowy programu”) usługi opiekuńcze realizowało Miasto Bielsk Podlaski samodzielnie, wyłącznie przez 19 pracowników zatrudnionych w MOPS na 17 etatach na podstawie umowy o pracę na stanowisku opiekuna (w 2020 roku przyjęto jedną nową osobę). W latach 2018 i 2019 roku Miasto także przystępowało do programu „Opieka 75+”.

Programem tym objęto wyłącznie osoby mające ponad 75 lat, co było zgodne z umową i wymogami programu. Wszyscy podopieczni objęci kontrolą mieli co najmniej 79 lat.

Środki finansowe z programu „Opieka 75+” przeznaczono na dofinansowanie usług dla 44 osób, z tego 20 korzystało z nich w 2019 roku w ramach tego programu, a 24 osoby zostały zakwalifikowane do programu po raz pierwszy (jako nowe).

Kwota wykorzystanej dotacji nie przekracza połowy kosztu realizacji zadania, który wyniósł 143.842 zł (w myśl punktu 6 części V programu, kosztem realizacji zadania są wydatki gminy poniesiony na świadczenie usług osobom objętym programem; koszt ten wylicza się mnożąc całkowitą liczbę godzin zrealizowanych usług przez koszt jednej godziny usług opiekuńczych określony w uchwale rady gminy). W okresie styczeń-luty 2020 roku zrealizowano 1.111 godzin usług, a koszt jednej godziny, wynosił 22 zł, natomiast od 1 marca do 31 grudnia wykonano 4.975 godzin usług przy jednostkowym koszcie 24 zł. Koszt jednej godziny na poziomie 2 % najniższej emerytury ustaliła Rada Miasta Bielsk Podlaski uchwałą Nr XXXI/203/13 z 30 kwietnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego poz. 2092) zmienioną uchwałą Nr VIII/79/19 z 28 maja 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego poz. 3009).

Z ewidencji księgowej wynika, że otrzymaną w 2020 roku dotację wydano wyłącznie na wynagrodzenia opiekunów środowiskowych zakwalifikowane do § 4010 (60.054,04 zł), § 4110 (10.398,11 zł) i § 4120 (1.468,85 zł).

Prawidłowość wykorzystania dotacji sprawdzono na podstawie wydatków poniesionych w maju. Skontrolowano 4 listy płac za styczeń, luty, marzec i kwiecień obejmujące 19 (w styczniu i lutym) lub 18 (w marcu i kwietniu) opiekunów oraz 4 zestawienia list płac i 4 analizy kosztów poniesionych w powyższych miesiącach na realizację programu „Opieka 75+”. Powyższe dokumenty były podstawą zaksięgowania (dokumentem PK z 29 maja) połowy kosztów w ewidencji wydatków sfinansowanych z dotacji. Ponadto przeanalizowano zgodność liczby godzin usług wykonanych w maju osobom objętym kontrolą z decyzjami i rocznym zestawieniem podającym liczbę godzin usług wykonanych w poszczególnych miesiącach na rzecz każdego z podopiecznych. Stwierdzono, że listy płac sprawdzone były pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez osoby uprawnione. Prawidłowo zaklasyfikowano wydatki poniesione w maju z tytułu zatrudnienia opiekunów.

Roczne sprawozdanie z realizacji Programu przekazano Wojewodzie Podlaskiemu 20 stycznia 2020 roku, czyli przed upływem terminu określonego w § 6 ust. 1 umowy. Sprawozdanie to,

sporządzone w formie tabelarycznej, zostało uzupełnione informacją opisową z 20 stycznia 2020 roku (znak PS.032.15.2020). Dane zawarte w sprawozdaniu były zgodne z danymi wynikającymi z dokumentacji zgromadzonej w MOPS.

Każdemu z podopiecznych objętych kontrolą prawo do usług przyznano decyzją administracyjną ustalającą ich zakres i miejsce świadczenia. W decyzjach wskazano datę początkową okresu, na który przyznano usługi (dzień rozpoczęcia świadczenia usług), nie określono natomiast daty końcowej (użyto słowa „bezterminowo”), podczas gdy ustawa o pomocy społecznej stanowi w art. 50 ust. 5, że „*Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, **okres i miejsce świadczenia***”. Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że pomoc udzielana była osobom starszym i schorowanym, wymagającym pomocy osób trzecich na stałe, a sytuacja tych osób była monitorowana przez wywiady środowiskowe przeprowadzane co 6 miesięcy.

Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 30.927 zł zwrócono do budżetu państwa 13 stycznia 2021 roku, tj. 2 dni przed upływem terminu wskazanego w § 7 ust. 2 umowy zawartej z Wojewodą. Powyższe ustalenia wskazują, że dotacja przekazana na realizację omawianego zadania została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i umową oraz w prawidłowej wysokości.

(akta kontroli str. 19, 28, 100-152, 229)

Celem realizacji wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” Wojewoda Podlaski dnia 18 marca 2020 roku zawarł z Miastem Bielsk Podlaski umowę Nr 7/2020, w której (po zmianie wprowadzonej aneksem z 8 lipca) wysokość przyznanej dotacji określono na 400.000 zł, a kwotę środków własnych Miasta na co najmniej 100.000 zł. Do 31 grudnia uruchomiono i wykorzystano całą przyznaną dotację 400.000 zł, natomiast za środków własnych wydatkowano całą zadeklarowaną minimalną kwotę 100.000 zł, dzięki czemu procentowe udziały wydatków dokonanych z dotacji (80 %) i środków własnych (20 %) były zgodne z zawartą umową.

Stosownie do § 4 ust. 2 umowy prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonanych z tych środków na realizację zadania. Z ewidencji tej wynika, że w 2020 roku całkowity koszt realizacji programu dożywiania wyniósł 500.000 zł. Roczne sprawozdanie rzeczowo-finansowe podaje, że za 371.403,25 zł (74,28 % środków wydanych w ramach programu) udzielono wsparcia w formie posiłku (z czego skorzystało 356 osób), 125.061,75 zł (25,01 %) wydano na pomoc finansową przeznaczoną na zakup posiłków lub żywności (wyplacono 548 świadczeń pieniężnych 264 osobom), 3.5035 zł wydano na dowóz posiłków dla 26 osób, nie przyznano natomiast pomocy rzeczowej w postaci produktów żywnościowych.

Realizację wydatków poniesionych na zakup i wydawanie posiłków sprawdzono na podstawie wszystkich (trzech) dokumentów obciążeniowych (faktur) opłaconych w maju. Stwierdzono, że zostały one wystawione i opłacone po upływie okresu dożywiania (kwietnia), którego dotyczyły, czyli po pełnym zrealizowaniu usługi (wydaniu obiadów).

Zbadano też akta dziewięciu wybranych losowo osób, którym w maju opłacono spożyte posiłki i stwierdzono, że wsparcie w formie jednego posiłku dziennie przyznano im stosownymi decyzjami.

Prawidłowość wykorzystania dotacji na wypłacanie świadczeń pieniężnych na zakup posiłków lub żywności sprawdzono na podstawie jedynej listy wypłat sporządzonej i zrealizowanej w maju oraz jedynej osoby ujętej na tej liście. Stwierdzono, że osobie tej pomoc przyznano decyzją określającą rodzaj świadczenia, jego wysokość oraz sposób i termin realizacji, a przyznaną kwotę wypłacono przelewem bankowym w przeddzień wskazanego decyzją terminu.

Podczas kontroli ustalono też, że 5 analizowanych osób, którym udzielono wsparcia w zakresie dożywiania, spełniało kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, natomiast dochód na członka rodziny dwóch uczniów (korzystających z posiłków) mieścił się w przedziale powyżej 100 % do 150 % tego kryterium. Dochód trzech osób dorosłych prowadzących jednoosobowe gospodarstwo domowe, korzystających z posiłków, przekroczył kryterium dochodowe o więcej niż 50 %, a pomimo tego zostały one zakwalifikowane do udziału w programie dożywiania, zaś wydatki poniesione w 2020 roku na udzielenie tym osobom pomocy (wynoszące łącznie 2.590,15 zł) pokryto ze środków tego programu (finansowanego w 80 % z dotacji budżetu państwa). Było to niezgodne z punktem III.2.1 programu stanowiącego załącznik do uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M. P. z 2018 r. poz. 1007 z późn. zm.) stanowiącym, że *„Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia... osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150 % kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy”*. Kwota dotacji wydatkowanej bezpodstawnie na pomoc w postaci posiłków trzem analizowanym osobom przekraczającym 150 % kryterium dochodowego wyniosła w 2020 roku 2.072,12 zł (80 % x 2.590,15 zł). Skutkiem tej nieprawidłowości jest pobranie dotacji w nadmiernej wysokości i niewłaściwe jej rozliczenie. Dyrektor MOPS wyjaśnił, że decyzje przyznające analizowanym osobom pomoc w ramach programu *„były wydane błędnie” – powinny to być decyzje przyznające pomoc w postaci zakupu posiłków poza programem*.

Celem umożliwienia przyznania w ramach programu dożywiania bezpłatnej pomocy w formie posiłków osobom przekraczającym kryterium dochodowe o nie więcej niż 50 % podjęto uchwałę

Nr XLI/265/14 Rady Miasta Bielsk Podlaski z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie warunków udzielania wsparcia w zakresie dożywiania (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 31 stycznia 2014 r. poz. 439).

Objęte kontrolą dowody księgowe (3 faktury i lista wypłat świadczeń pieniężnych) sprawdzone były pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone przez osoby uprawnione. Prawidłowo zaklasyfikowano wydatki poniesione na realizację programu dożywiania.

Powyższe ustalenia wskazują, że dotacja przekazana na realizację omawianego zadania została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem, jednak pobrano z niej i wykorzystano kwotę o 2.072,12 zł wyższą od należnej. Wartość tę wyliczono następująco: od wszystkich wydatków poniesionych na

realizację programu dożywiania (500.000 zł) odjęto wydatki niekwalifikowalne (2.590,15 zł), co wskazuje prawidłową wartość programu wynoszącą 497.409,85 zł. Umowa zawarta z Wojewodą przewiduje udział dotacji w wysokości 80 % całkowitego kosztu programu dożywiania, wobec czego dotacja należna wynosi 397.927,88 zł, a kwota pobrana w nadmiernej wysokości (do zwrotu) wynosi 2.072,12 zł - stanowi ona różnicę dotacji pobranej (400.000 zł) i należnej (397.927,88 zł).

(akta kontroli str. 20, 153-169, 229)

W 2020 roku na realizację Programu „Wspieraj Seniora” (rozdział 85295 § 2030) Miasto Bielsk Podlaski otrzymało dotację w zaplanowanej wysokości 65.580 zł, którą - wobec braku zapotrzebowania na wspieranie seniorów, którzy w okresie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu - zwrócono w całości 13 stycznia 2021 roku, czyli przed upływem terminu wskazanego w § 7 ust. 2 umowy zawartej z Wojewodą Podlaskim.

(akta kontroli str. 21, 28)

Z dotacji przyznanej w rozdziale 85501 § 2060 wypłacono 49.204 świadczenia wychowawcze na kwotę 24.400.968,63 zł oraz pokryto koszty obsługi zadania w wysokości 209.185,61 zł (dotacja planowana i uruchomiona to 24.610.170 zł, a wykorzystana - 24.610.154,24 zł).

Kontrolą objęto 10 losowo wybranych osób otrzymujących świadczenie w maju 2020 roku. Na podstawie analizowanych akt stwierdzono, że w każdym przypadku prawo do świadczenia przyznano na wniosek wniesiony stosownie do art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.). Pozytywnie załatwione wnioski zostały złożone przez osoby zamieszkałe na terenie Miasta Bielsk Podlaski, zgodnie z art. 13 ust. 2 ww. ustawy. Wypłat świadczeń dokonano w przyznanych kwotach, podanych w informacjach znajdujących się w aktach badanych spraw (przekazanych wnioskodawcom) i we wskazanym w nich terminie. Informacje te zawierały następujące zdanie dotyczące tej kwestii: *„Świadczenie wychowawcze będzie wypłacane w terminach określonych w harmonogramie wypłat zgodnie ze złożoną dyspozycją nie później jednak niż do ostatniego dnia miesiąca”*.

Sfinansowane z dotacji koszty obsługi analizowanego zadania wyniosły w 2020 roku 209.185,61 zł, nie przekroczyły więc kwoty wynikającej z art. 29 ust. 4 przedmiotowej ustawy. Objęta kontrolą lista wypłat świadczenia wychowawczego (z maja) sprawdzona była pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzona do wypłaty przez uprawnione osoby. Prawidłowo zaklasyfikowano skontrolowane wydatki poniesione w rozdziale 85501. Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 15,76 zł zwrócono do budżetu państwa 13 stycznia 2021 roku, tj. przed upływem terminu określonego w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Powyższe ustalenia wskazują, że dotacja przekazana w rozdziale 85501 została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i w prawidłowej wysokości.

(akta kontroli str. 22, 27, 170-174, 221, 224, 231)

W rozdziale 85502 § 2010 Miasto otrzymało dotację w kwocie 7.934.123,13 zł (plan 7.934.124 zł), z czego wykorzystano 7.934.120,99 zł. Wyplacono następujące świadczenia:

- zasiłki rodzinne z dodatkami	kwota	1.492.054,33 zł
- zasiłki pielęgnacyjne	kwota	1.456.457,00 zł
- świadczenia pielęgnacyjne	kwota	2.633.425,00 zł
- specjalne zasiłki opiekuńcze	kwota	144.054,00 zł
- jednorazowe zapomogi z tyt. urodzenia dziecka	kwota	133.000,00 zł
- świadczenia rodzicielskie	kwota	540.142,84 zł
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego	kwota	762.343,83 zł
- zasiłki dla opiekunów	kwota	88.784,00 zł
- jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł	kwota	12.000,00 zł
- składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacone za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek dla opiekuna	kwota	478.083,15 zł

Ponadto, w rozdziale 85502 na koszty obsługi zadania (w tym na wypłatę świadczenia rodzicielskiego) wydatkowano z dotacji 193.776,84 zł.

Prawidłowość wypłacania powyższych świadczeń zbadano na przykładzie akt 10 losowo dobranych osób - siedmiu pobierających świadczenia rodzinne oraz, po jednej, otrzymujących zasiłek dla opiekuna, świadczenie rodzicielskie i świadczenie z funduszu alimentacyjnego. Ustalono, że wszystkie świadczenia przyznano decyzjami administracyjnymi zawierającymi m.in. okres zasiłkowy, kwotę świadczenia oraz postanowienie dotyczące sposobu i terminu wypłaty. Na podstawie czterech list wypłat świadczeń zrealizowanych w maju stwierdzono, że wszystkie kwoty wypłacone osobom objętym kontrolą wynikały z decyzji przyznających świadczenia. Decyzje te zawierały następujące zdanie dotyczące sposobu i terminu wypłaty: „Świadczenie... będzie wypłacane w terminach określonych w harmonogramie wypłat zgodnie ze złożoną dyspozycją nie później jednak niż do ostatniego dnia miesiąca”.

Na pokrycie kosztów obsługi zadania wydatkowano z dotacji łącznie 193.776,84 zł. Koszt obsługi świadczenia rodzicielskiego (za wydanie 45 decyzji) wyniósł 1.350 zł, czyli 30 zł od jednej wydanej decyzji, zgodnie z art. 33 ust. 2a pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.). Koszty obsługi pozostałych świadczeń (rodzinnych, alimentacyjnych i dla opiekunów) wyniosły 192.426,84 zł, nie przekroczyły więc maksymalnej kwoty wynikającej z przepisów (art. 33 ust. 2a pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, art. 31 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm., art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów - Dz. U. z 2017 r. poz. 2092 z późn. zm.).

Objęte kontrolą 4 listy wypłat świadczeń sprawdzone były pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez uprawnione osoby. Prawidłowo zaklasyfikowano skontrolowane wydatki poniesione w rozdziale 85502. Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 2,14 zł

zwrócono 13 stycznia 2021 roku, tj. przed upływem terminu określonego w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Powyższe ustalenia wskazują, że środki z dotacji wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem i w prawidłowej wysokości.

(akta kontroli str. 23-24, 27, 175-182, 221-222, 224-225, 231-232)

Z dotacji udzielonej w rozdziale 85504 § 2010 wypłacono 2.620 świadczeń „Dobry start” (z tego 2.614 świadczeń po 300 zł i 6 po 150 zł dla każdego z rodziców z tytułu opieki naprzemiennej) na kwotę 785.100 zł oraz pokryto koszty obsługi zadania w wysokości 26.290 zł (wydano 8 decyzji odmownych, a jedno przyznane świadczenie nie zostało wypłacone z powodu zgonu dziecka przed terminem wypłaty). Na ten cel Miasto otrzymało dotację w kwocie 827.280 zł (plan 837.000 zł), z której wykorzystano 811.390 zł. Kontrolą objęto 10 losowo wybranych osób, które otrzymały świadczenie w lipcu 2020 roku (był to pierwszy miesiąc wypłacania wsparcia dla rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego). Na podstawie badanych akt stwierdzono, że w każdym przypadku prawo do świadczenia przyznano na wniosek wniesiony drogą elektroniczną przez osobę zamieszkałą na terenie Miasta Bielsk Podlaski, zgodnie z § 10 ust. 2 i § 13 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061 z późn. zm.). Wypłaty świadczeń dokonano w przyznanych kwotach wskazanych w informacjach znajdujących się w aktach spraw (przekazanych wnioskodawcom na podany adres ich poczty elektronicznej). Wnioski analizowanych osób wpłynęły 1, 2 i 6 lipca, zaś wypłaty przysługującego świadczenia dokonano przelewami z 17 lipca, czyli z zachowaniem terminu wynikającego z § 29 ww. rozporządzenia.

Sfinansowane z dotacji koszty obsługi analizowanego zadania wyniosły w 2020 roku 26.290 zł, nie przekroczyły więc limitu określonego w § 33 ust. 4 rozporządzenia, czyli 10 zł za jedno dziecko lub jedną osobę uczącą się, na które ustalano prawo do świadczenia.

Z dotacji przeznaczanej na pokrycie kosztów obsługi zadania sfinansowano głównie jednorazowe nagrody zwiększające wynagrodzenie siedmiu pracowników MOPS z tytułu zwiększenia obowiązków służbowych związanych z realizacją programu „Dobry start”. Przeanalizowano wszystkie pisma (10) przyznające nagrody, 3 listy płac dotyczące nagród (dwie z września, jedna z grudnia) oraz przelewy bankowe przekazujące pracownikom kwoty netto nagród. Stwierdzono, że w 2020 roku w rozdziale 85504 wypłacono jednorazowe nagrody zwiększające wynagrodzenia pracowników na łączną kwotę 21.200 zł brutto, które zaklasyfikowano do § 4010. Od powyższych nagród odprowadzono do ZUS składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i Fundusz Pracy w kwotach 3.677,10 zł (§ 4110) i 519,40 zł (§ 4120). W całym 2020 roku w rozdziale 85504 na zwiększenie wynagrodzeń osób obsługujących program „Dobry start” (nagrody z pochodnymi) wydano łącznie 25.396,50 zł, czyli 96,60 % kosztów obsługi zadania, a więc o 16,60 % więcej niż wymaga § 33 ust. 5 rozporządzenia.

Analizowane dowody księgowe (lista wypłat świadczenia 300+ i 3 listy płac dotyczące nagród) sprawdzone były pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzona do

wypłaty przez uprawnione osoby. Prawidłowo zaklasyfikowano skontrolowane wydatki poniesione w rozdziale 85504.

Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 15.890 zł zwrócono do budżetu państwa 13 stycznia 2021 roku, czyli przed upływem terminu określonego w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

Powyższe ustalenia wskazują, że dotacja przekazana na wypłacanie świadczenia „Dobry start” i koszty obsługi zadania została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i w prawidłowej wysokości.

(akta kontroli str. 25, 27, 183-196, 222, 225, 232)

W 2020 roku na opłacanie składek ubezpieczenia zdrowotnego za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne lub zasiłek dla opiekuna (rozdział 85513 § 2010), niepodlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, Miasto Bielsk Podlaski otrzymało z budżetu państwa dotację w kwocie 106.400 zł (plan 109.000 zł), z czego wykorzystano 106.398,59 zł. Opłacono 729 składek za 109 osób. Prawidłowość wydatkowania środków na opłatę składek zdrowotnych sprawdzono na podstawie dokumentów dotyczących jedynego wydatku dokonanego na ten cel w maju. Stwierdzono, że w maju zgłoszono do ZUS i opłacono składki zdrowotne za 68 osób (44 pobierające świadczenie pielęgnacyjne, 16 specjalny zasiłek opiekuńczy i 8 zasiłek dla opiekuna). Kontrolą objęto 10 osób wybranych losowo z listy ubezpieczonych przez MOPS w maju, przedstawiającej wysokość świadczeń wypłaconych w maju i składek naliczonych za ten miesiąc. Ustalono, że każdej z analizowanych osób świadczenie uprawniające ją do ubezpieczenia zdrowotnego przyznano w drodze decyzji. Skontrolowano też deklaracje (zbiorczą i imienne) przekazane do ZUS 28 maja oraz przelew bankowy dokonany na rachunek ZUS. Ustalono też, że podstawą wymiaru składek analizowanych osób były kwoty świadczeń wypłaconych w maju, jak stanowi art. 81 ust. 8 pkt 9, 9b i 9c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.). Wysokość każdej składki zdrowotnej była zgodna z art. 79 ust. 1 i 2 ww. ustawy (miesięczna, niepodzielna i stanowiąca 9 % podstawy wymiaru). Składki za maj przekazano na rachunek ZUS wraz ze składkami pozostałych świadczeniobiorców w kwocie 56.083,20 zł (wynikającej z deklaracji zbiorczej ZUS P DRA za maj skorygowanej o kwotę nadpłat 46,49 zł), jednym przelewem z 29 maja, tj. przed terminem określonym w art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) w związku z art. 87 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Analizowany wydatek z maja został zaklasyfikowany prawidłowo (do § 4130) i sfinansowany z dotacji. Ponadto stwierdzono, że w aktach każdej wybranej osoby znajduje się dokument potwierdzający nieposiadanie prawa do tego ubezpieczenia, co oznacza spełnienie wymogu niepodlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu (zawartego w art. 66 ust. 1 pkt. 28, 28a i 28b ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 1,41 zł zwrócono do budżetu państwa 13 stycznia 2021 roku, tj. przed upływem terminu określonego w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Powyższe ustalenia wskazują, że dotacja przekazana na

realizacją omawianego zadania została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i w prawidłowej wysokości.

(akta kontroli str. 26, 27, 197-198, 222, 225, 233)

Realizację dochodów budżetu państwa związanych z wykonywaniem zadań zleconych w działach 852 i 855 sprawdzono na podstawie ewidencji księgowej Urzędu Miasta Bielsk Podlaski obejmującej okres od 21 kwietnia do 31 maja 2020 roku. Ustalono, że dochody budżetu państwa, które do 10 i 20 maja wpłynęły na rachunek Urzędu (w rozdziałach 85203, 85228 i 85502) zostały odprowadzone do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego z zachowaniem terminów wskazanych w art. 255 ust. 1 ustawy o finansach publicznych i w prawidłowych kwotach wynikających z przepisów (dochody te pomniejszono jedynie o dochody przysługujące kontrolowanemu Miastu).

Ponadto stwierdzono, że wpływy z tytułu zwrotu świadczeń nienależnie pobranych w latach ubiegłych (uzyskane w rozdziałach 85214, 85216, 85501 i 85502) zostały wraz z odsetkami przekazane w całości do budżetu państwa.

(akta kontroli str. 199-220, 235-238)

Mając na uwadze powyższe oceny i ustalenia wnoszę o:

- 1) zwrócenie, stosownie do art. 169 ust. 1 pkt 2, ust. 4 i 5 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305), na rachunek PUW w ciągu 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, kwoty 2.072,12 zł (stanowiącej pobraną w nadmiernej wysokości część dotacji przyznanej w rozdziale 85230 § 2030 na dofinansowanie programu dożywiania) wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego;
- 2) określanie, w decyzjach przyznających usługi opiekuńcze w ramach programu „Opieka 75+”, okresu ich realizacji.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Zofia Silwonik
Dyrektor
Wydziału Nadzoru i Kontroli